

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1889 ————— Any XXXVII
BARCELONA 12 DE MARÇ DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

A LA PESCATERIA ELECTORAL

Les peixateres.—De l'art! De l'art! Que belluga!
Barcelona.—Me sembla que n'hi hà algun que put.

Crònica

MOSAIC ELECTORAL

QUESTES eleccions se poden definir de ben diverses maneres. Una d'elles seria aquesta: les eleccions representen la victòria dels anònims. Els nostres llegidors són republicans? Doncs repassin la candidatura que decora les cantonades i omple els diaris democràtics. Un nom desconegut se destaca immediatament. ¿Qui és? preguntem. Invariablement la resposta es sempre negativa, fins que topem amb un amic que trenca aquell anonim amb nom i cognom: «Es fulano».

—Però aquest senyor fulano ¿ha estudiat dret polític i dret administratiu?

—No.

—No és advocat?

—No.

—Ni enginyer?

—Ni enginyer.

—Ni batxiller tan sols?

—Ni batxiller.

—Serà un temperament organitzador, un home d'iniciatives?

—Tampoc.

—Tal volta commourà a les masses amb les seves oracions?

—No parla.

—Escriurà, construint idees o vulgaritzant-les?

—No sab escriure.

—Voldrà conservar aquelles institucions amb les quals la Diputació inicia la futura vida catalana?

—No ha visitat l'Institut d'Estudis, no ha trepitjat l'Escola Industrial, desconeix el Museu Social, ignora el laboratori d'anàlisis i investigacions?

—Així ¿en nom de què conmina a la ciutat per a que li otorgui la seva representació, si de la Diputació no coneix altra cosa que'ls moços d'esquadra?

—En nom de la seva joventut. Es jove ¿comprèn?

—Sí, sí, comprenc. Aquest jove té una sabiduria innata i sab infusament que precisa desllorigar la mà i la consciència desde petits.

—Què voleu dir?

—Es la teoria d'en Remy de Gourmont. A la política, com a la prostitució i al piano, precisa dedicar-s'hi des de la més tendra edat. Els grans polítics,—afirma en

Gourmont,—feien ja política al col·legi, com els grans pianistes i les grans cortesanes estudiaven el seu difícil art a l'edat en que'ls altres nois jogaven a saltar i parar o a la corda. Aquest jove candidat és un gran polític, una enorme intel·ligència intuitiva. Ell desde adolescent, per predestinació, va per a gran polític, com desde el col·legi, per els seus monyons o les seves comes sabien un noi i una noia que esdevindrien un gran pianista o una gran bandarra.

**

Emperò aquests homes desconeguts faràn que centenars de ciutadans, un matí dominical, trenquin els seus habituals esbarjos, acudint a un col·legi electoral, depresiú i desagradable. Per un moment manaràn els homes. Me fan l'efecte d'aquells, que en un passeig públic, aixequen el cap, fixen els ulls en el cel i obliguen, per una tonteria maquinal, a que guaitin també el cel els vianants. Quan els candidats inconeguts se reintegrin a la seva llar després de la jornada i diguin: «he tingut tants vots», serà com si el transeunt badoc expliqués a la família que havia obligat a mirar al cel tota la gent que transitava aprop seu.

**

Més les eleccions serveixen per a quelcom transcen-

A LA BARRACA

—Per qui votem?
—Mireu... Voteu per en Joffre. Si ell guanya serà molt millor.

dental, privatiu dels homes polítics: el descobriment del segón cognom dels candidats. De tot home públic se sab els cognoms patern i matern. Els senyors Prat de la Riva, Lerroix i García, Corominas i Montaña, Cambó i Batlle ne són exemple. I doble exemple, aquests subalterns de la nostra política que's diuen Mir i Miró, Pic i Pon, Iglesias Ambrosio, Ribera i Rovira, Guerra del Rio. ¿Qui sab el segón cognom d'en Rusiñol, de l'Alomar, d'en Guimerá, de l'Iglesias?

El jove candidat ens mostrarà la seva genealogia i com que és un bon noi, sentirà una fonda emoció en el compliment del decàleg que ordena honorar pare i mare.

* * *

L'*Azorin*, en el séus temps de insurgent, escrigué contra el dret electoral quelcom que jo ara no recordo d'una precisa manera, però que puc concretar sucintament: «Jesús acava de morir, posant en les mans del Pare el séu esperit. Són les sis de la tarde i cauen les ombres. Per a tenir la certesa de la seva mort i la dels lladres, els jueus pregaren que se'ls hi trenquessin les cames, però veient que Jesús era ben mort, no ho feren. Aleshores, un llegendari, amb la llansa, obrí'l costat de Jesús.» I d'això sí que me'n recordo. L'*Azorin* afegia: «Aquest llegendari, avui, seria elector».

O candidat, més aviat, candidat. I més que ell, aquells altres llegendaris que's repartiren la túnica del Crist. Però no solament els homes de presa són els favorits del Sufragi. Aquell pobre home que's digué Simó Cirineu i qui ajudà al Crist a portar la creu, té gaire bé sempre un lloc en les candidatures. Aquest infeliç Cirineu sol ésser sempre un jove...

PARADOX

EL VERB INDIGNE

—Ja sabs'que no vui que fumis.
—Parla clar, home, parla clar.

Adéu elefants!

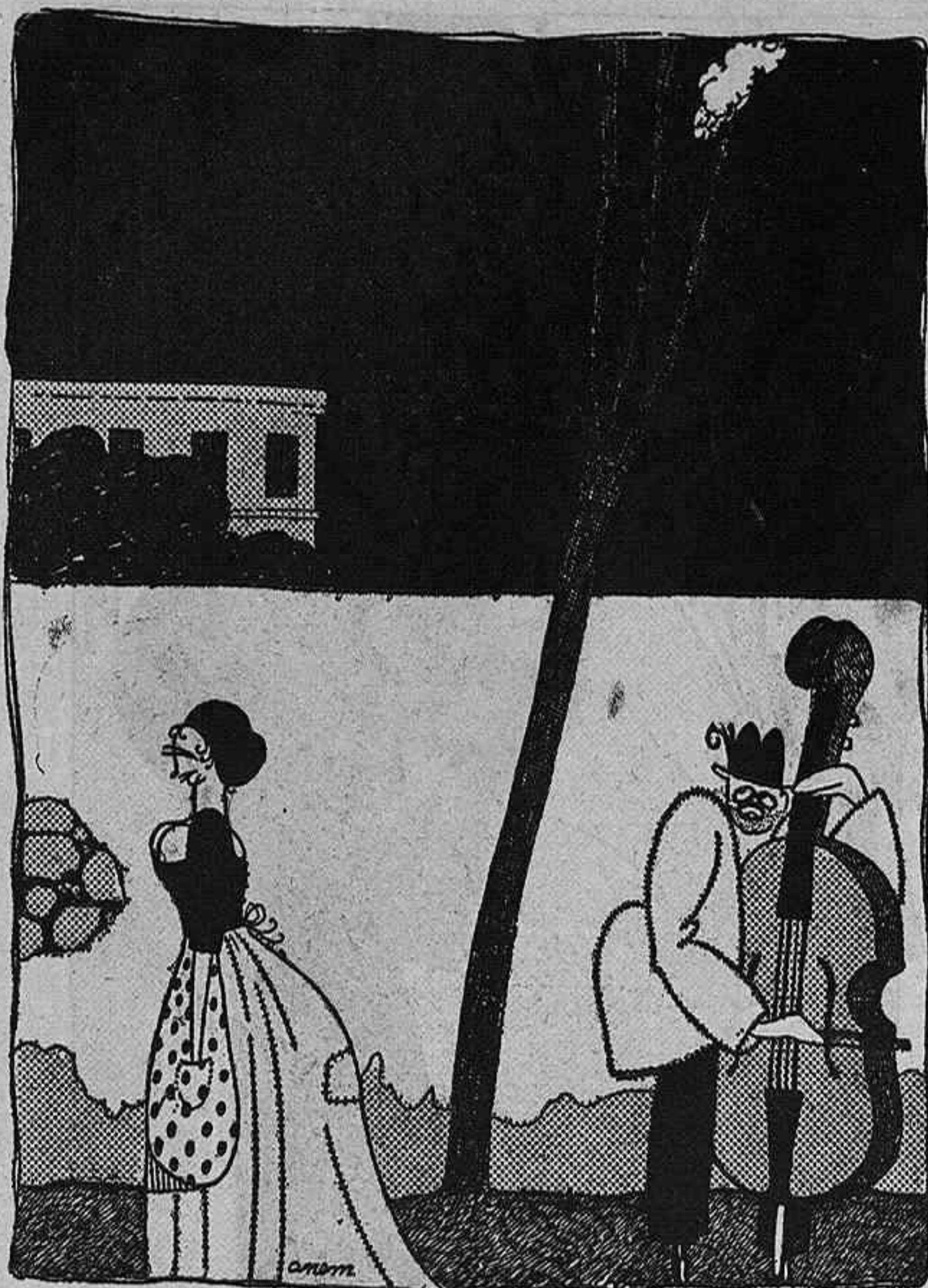
Creiem, que ara sí que és arribat el moment de rompre la neutralitat i creiem que en la petició per a conseguir-ho, que des d'aquí dirigim al Govern ens acompanyaran tots els catalans, i, sobre tot, els ciutadans de Barcelona.

Guerra a Alemanyal ciutadans de Barcelona. Es impossible que aguantem aquest afront. Es impossible que l'hoste vegi que'ns deixem robar tranquilament, lo que ell donat ens havia.

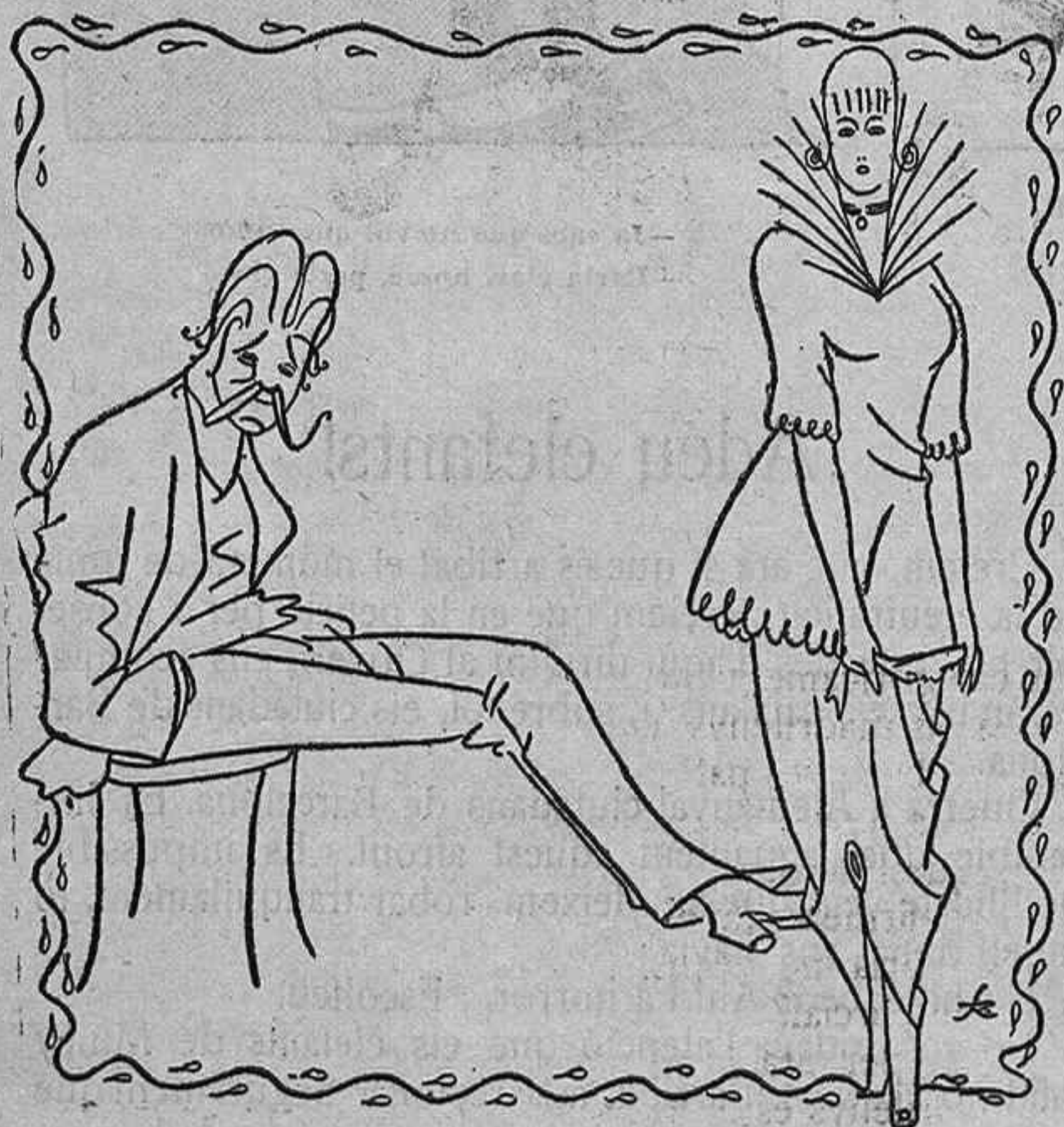
No ho sabeu? Ah! Fa horror... Escolteu.

No vos cridava l'atenció que els elefants de Muley Hafid no haguessin arribat a Barcelona? Segurament que sí. Eren comprats, eren pagats, tenien preparada la quadra a bordo, els esperavem frisosos, amb himne i tot, i, res, ells no venien.

Algun mal intencionat feu corre que's negaven a

—Que la molesta la musica?
—Ca! Si no hi sento i mirantme'l reia molt

—Ditxoses aigües? Bé ens en donen prou de trastorns. Quan tractaves amb vi sempre estaves més alegre.

hostatjar-se a casa nostra per por de sofrir la sort dels lleons que, d'afamats, mengen àdhuc palla. Però no, no podien saber-ho; al parc de Barcelona no hi va ningú, quan els lleons se morin no tindran acompanyament, per lo qual ningú sabrà la seva mort i molt menys la causa d'ella.

Per què no venien, doncs, els elefants? Escruxiu-vos. No venien perquè els elefants, com Otel'lo, fóren.

Ja no existeixen. No'ls ha matat el tifus com al de aquí, ni el clima d'Europa; ni la tuberculosi, com als micos; ni una còssa de conill. Els ha matat Alemanya, els han matat els alemanys, i els han matat... per menjar-se'ls.

Sí! Després de llegir en les traduccions alemanyes de les obres de Juli Verne que també se menjava aquesta bestiaça i de veure en una pel·lícula de caça i aventures, com uns negres salvatges ho feien, ells, més negres que els salvatges, vui dir, més salvatges que'ls negres, els imitaren i després de lligar-los traidorament, occiren al fillet davant dels ulls de la mare que desesperada demanava que la matessin an ella també, desig que's donaren pressa en complir.

Després els trocejaren. Les potes, les trompes i les criadilles, foren destinades a la taula imperial i a la dels generals; la carn del noi fou devorada per els soldats, la de la mare, que era més dura que una sola de sabata, la llençaren als presoners russos, amb l'excusa de que aquests tenen les dents dures.

I ja està. Ens hem quedat sense Avi, sense Avia i sense hereu.

Si ara no'ns aixequem com un sol home contra aquesta nació que no coneix el dret de gents, no som dignes de dir-nos ciutadans de Barcelona, ni d'hostatjar en ella a un ex-soldà que va vestit de verd i blanc.

Galimatíes aquàtic

—Jo dic i asseguro que a l'aigua de Dos-Rius hi hà bacteries patògenes, entre elles el *bacillus subtilis*, el *stafilococcus aureus*, el *coli-comune* i el *bacillus d'Eberth*.

—Jo dic i asseguro que no n'hi hà.

—Que sí!

—Que no!...

Aterrat davant d'aquesta discrepància, l'alcalde es posa telegràficament a l'habla amb Madrid i explica el cas al senyor ministre:

«Ja tornem a ser-hi!... La qüestió de la potabilitat de les aigües ha encès altra volta la guerra entre els savis barcelonins. Les eminències de la Comissió Sanitaria afirmen, microscopi en mà, que'ls manantials de Dos-Rius porten bacteries mortíferes. Les eminències del Laboratori municipal, esgrimint les mateixes armes, ho neguen rodonament. Jo no sé a qui creure. ¿Vol fer el favor de enviar-me uns quants savis de Madrid per a que analitzin les ditxoses aigües i ens diguin definitivament si tenen raó els del Laboratori o els de la Comissió Sanitaria?»

LA QÜESTIÓ DE LES AIGÜES

Juzgando por los síntomas que tiene el manantial, puede estar infectada y puede no lo estar.

El ministre, que mentres no's tracti de coses de valor no sab negar-li res, contesta immediatament al senyor Boladeres:

«Rebuda la seva petició. Tindrè gran plaer en servir-lo. A la major brevetat rebrà els savis que'm demana i que desitjaria fossin del séu gust. Ara estic buscant-los entre els molts que hi hà aquí. Tan bon punt els tingui, li enviaré el taló. El saludo afectuosament.»

I així està, en l'actual moment històric, l'importantíssima qüestió de la potabilidad de les aigües barcelonines.

Així està; lo qual, com fàcilment pot compendre's, equival a dir que està molt malament.

Perque, una de dugues: un cop hagin analitzat les aigües, els tècnics que de Madrid ens envíen hauràn de

dir categòricament que són bones o que són dolentes.

Si els madrilenys declaren que en elles hi hà efectivament bacteries patògenes, jacceptarà el Laboratori municipal la tremenda desautorització que per ell representarà aquest fallo?

I si afirmen que n'hi hà, ¿és possible que la Comissió Sanitaria no recusi el dictamen, tntaxant-lo d'equivocat o de parcial?

Tots, per ara, semblen estar conformes en que'ls savis madrilenys estudiïn la qüestió i donguin la raó a qui la tingui, però és perque tots, lo mateix els senyors de la Comissió Sanitaria que'ls del Laboratori municipal, creuen estar segurs de que'ls donaràn la raó an ells. I aquí serà el conflicte.

Com que no pot haver-hi sentència sense apel·lació,

—Diu que té molta gana.
—No li donguin pas res; patelx de Neutralitat.

ni hi hà al món eminencia que no'n tingui al damunt una altra de superior, quan els desautoritzats d'aquí, siguin els que siguin, protestin contra el fallo, què farem?

Al nostre entendre, no hi hà més que un recurs.

Per a resoldre la divergència dels savis de Barcelona, no hem recorregut als de Madrid?

Doncs anem pujant esglaons i ascendint en l'escala.

Si el fallo dels savis de Madrid no desvaneix els nostres dubtes, cridarem als de París, que forçosament han de saver-ne més que aquests.

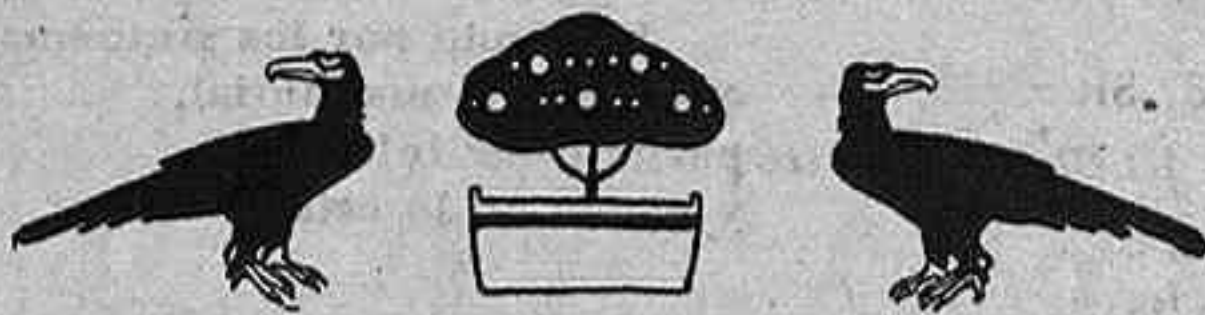
I després dels de París, als de Londres.

I després, als de Berlín.

La qüestió és que la reputació dels savis bacteriòlegs no quedi en mal lloc.

I les bacteries—*en estas disputas*—puguin créixer tranquilament, per a honra i profit de l'*Unión de Empresarios de Pompas fúdebres*.

MATÍAS BONAFÉ

El secret de la batalla del Marne

Ni l'hàbil audàcia d'Aníbal, saltant per damunt dels Alps, dels triomfs d'Espanya a les victories d'Itàlia; ni la furia d'Atila xafant l'Europa sota el galop del seus cavalls rabiosos; ni la fè desbocada dels creuats; ni les gestes cesarianes de Carles V; ni la meravellosa estratègia llampeganta de Bonaparte, podien comparar-se, a la marxa dels soldats alemanys a través de Bèlgica i de França. Era com l'incontenible caminar d'una peste. Semblaven

estar aquells homes, per sobre de les forces humanes.

I de sobte deixen a un costat París, deriven cap al Sud, se deturen i comencen a recular empaitats pels francesos, deixant enrera, amb els seus soldats caiguts i vençuts la terra promesa, aquell París, desig de la seva raça. D'aquella batalla dita del Marne, se dirà lo que de la de Lepant s'escriu a Espanya, que fou la més gloriosa acció que vegeren els segles i la batalla més transcendental de l'història. Per segona vegada Europa se salvava dels barbres en els Camps Catalaunics. I així com d'Arcola sorgí el nom etern de Napoleó, i de Waterloo el de Wellington, i de Sedán el de Molke, del Marne se redressà el de'n Joffre, el capità del segle xx.

Però fins que amb el final de la guerra comenci el seu anàlisi, un misteri rodeja la victòria del Marne. ¿Per què recularen els alemanys? ¿Quines forces, quina estratègia salvaren la França? La llegenda comença i amb la llegenda les frases. En Joffre, segons els intel·lectuals que han posat en ell l'ànima dels generals de la Roma republicana, diuen que va respondre als qui després del Marne, le digueren que allò era la més forta glòria guerrera dels nous temps:

—Jo no desitjo més que viure tranquilament, després de la guerra en el meu poblet dels Pirineus.

Després dels intel·lectuals, els sentimentals li han dictat una frase:

—General, hem de commemorar la nostra victòria.

—No, hi han hagut masses morts.

I el poble, el bon poble, ingenu i d'ironies grasses, ha posat en la boca del victoriós, unes paraules rosselloneses que són una rialla. Aquestes paraules són el secret de la batalla del Marne. Són grolleres; però ja a Waterloo la grolleria se feu immortal. El general Foch comandava les tropes que empenyent pel Sud a les tropes alemanyes, que altres generals comprimint desde Verdun i Amiens, les forçaren, derrotant-les, a la retirada famosa.

I pel Rosselló, el poble riu l'anècdota que és el secret del Marne:

—Com ho fereu Joffre, per a fer fugir als alemanys? I en Joffre respón al bon rossellonès que li pregunta:

—Molt senzill. Els hi vaig posar Foch al cul,

El millor camí

El dijous és el sant del meu fillol, un xicot molt aixerrat que ara comença a estendre les ales, i amb aquest motiu vui fer-li un obsequi.

Però no un obsequi vulgar, un d'aquells objectes que duren un mes o un any i que després, passats ja de moda, s'arreconen o es llencen; no. El present amb que vaig a sorprendre'l és de caràcter permanent; tan sòlid i tan útil, que, si sab fer-ne bon us, se'n podrà servir tota la vida.¶

Damunt de la taula el tinc.

Es una col·leccioneta de llibres. Set o vuit. Tots prims, de petit tamany, modestos, en apariencia; però, intrínsecament, quins llibres, fillets de Déu!...

Els títols ho diuen tot.

—Ficsa't, noi, ficsa't. No'n sortirà cap més de cucurulla tant pitera.

*Para llegar a ser un hombre.
El camino de la fortuna.
El arte de hacerse rico.
Como se triunfa en el mundo.
El secreto de la opulencia.
La clave de la prosperidad.*

Els he llegit tots, iestic encantat del tresor de coneixements que en ells se tanca.

Quins consells més hermosos!... Quina suma de llicons pràctiques!...

Armat un jove amb aquest cabal d'idees, és impossible que caigui retut en la lluita per la vida.

En aquest moment entra un amic.

—Què són tants llibres nous?

—Són un present que dedico an en Bielet. Es el millor obsequi que puc fer-li. No't sembla?

L'amic llegeix ràpidament els títols i es posa a riure.

—Ah!... Vols que'l xicot s'inxopi ben bé d'això, per veure si fa fortuna aviat!... Vés, [vés; torna-te'n al llit!...]

I de una grapada, engega els llibres en orri.

—I ara!...

—No siguis criatura. Si desitges que en Bielet prosperi depressa, que's deixi de llibres i de bestieses. Digue-li que's fiqui en qualsevol casino polític, i desseguida que tingui la edat, cap al Municipi. Regidor, regidor!... Aquest és el gran camí!...

MITU

No sé com esteu a Barcelona, però en aquest Madrid, on des de fa alguns dies rau el Glosador, no s'escolta més mot en les converses que el de Maura, sí!

Els demés partits polítics callen, com peixos traidors que són, i naveguen quietament envers l'acta de diputat provincial que hi hà a devorar; els mauristes, taurons novells, salten per sobre les ones de la política amb les que fan blanques espumes i joganeres bombolles.

En això, en això, en bombolles, crec que finiràn els articles menaçadors de «El Ciudadano» i els crits de Maura, sí! amb que acolliren a S. M. (q. D. g.)

Si jo m'equivocaba i s'ho prenguessin de veres, després de caure de nassos, mercès a la traveta que'ls hi prepara don Alvar, hi hauria un nou tió encès en la vella Europa i veuríem a don Angel Ossorio fent de Cucala i cremant escoles en venjança dels temples arborats quan la tràgica setmana.

XARAU

No ha sigut pas cap èxit l'estrena al «Liceo» de *El Biri-chino di Parigi*. L'argument és vulgaríssim, una verdadera novela de folletí, i la musica ensopida y sense cap mena de color. La major part del públic va passar una bona nit ensopida en llotges i llotgetes, i sort encara de l'interpretació acabada y justa que donà al seu paper de *birichino*, o de trin-

xeraire-llimpiabotes, com diríem aquí, la senyoreta Csillag, qui amb la seva mobilitat constant, i amb la seva gràcia, va fer-nos semblar passadores, escenes que mitjanament representades, haurien resultat abominables.

Vagi nostra felicitació a tan simpàtica actriu.

Els demés intèrprets, junt amb en Belleza, fent esforços per a portar *El birichino* a bon port, però creiem que va naufragar dillums mateix i no tornarem a veure'l navegar.

Al «Romea» van estrenar *La Garra*. Aquesta comedia venia amanida amb una prohibició de l'autoritat eclesiàstica, i això sempre contribueix al èxit. Aquí, la gent aplaudeix molt i creiem que l'obra se representarà moltes vegades; però, no serem pas nosaltres qui tornem a anar a veure-la.

Literariament, tenim la desgràcia de que no'ns plaguin mai les obres del senyor Linares Rivas, que és, en el nostre pobre concepte, el més buit i fals dels autors dramàtics contemporanis castellans.

Referent a l'assumpte resulta que encara és més fals.

Un senyor Marquès de Montrove casat i després divorciat als Estats Units, al retornar a Espanya se recasa amb una noia de la família de San Payo, que és una família missaire (que diuen a la costa). Surt un borinot—aquell borinot que mai falta en les comedies dolentes—i explica lo que'l senyor marquès no havia explicat, és a dir, la historieta del divorci. Tots els San Payo resten astorats, i... som-hi!

Que faràs cabaç? Preguntem-ho al senyor bisbe. Aleshores surt el cardenal Pineira, el qual diu que allò no pot ésser i que la seva parenta i el marquès no són casats, i que és *concubinato* i que s'ha d'acabar, i, perque s'acabi, el marquès se clava un tret.

La gent en tot això hi veu la mà dels jesuïtes, i crida al acabar-se: *¡Abajo la reacció!*

Nosaltres no volíem dir que tot això ens semblava una bestiesa, perque no'ns contestessin que estavem venuts al orde de la reacció anomenada. Per lo tant esperarem a que un anticlerical de veres, i ademés entès en coses de la església, hi digués la seva. No va trigar gaire a aparèixer en forma de *Fray Gerundio* qui diu: el senyor Linares no sab una paraula de canons ni de teologia; i després pregunta:

«El marquès de Montrove, ¿era católico y celebró en América sus bodas conforme a las leyes de la iglesia? ¿El impedimento que alegó ante el tribunal norteamericano que le divorció era de los que la iglesia reconoce como anuladores del matrimonio?»

Si sucedió lo primero el marquès debía saber que el matrimonio entre cristianos es *siempre* sacramento indisoluble *per se* y, por tanto, que no podía casarse con la hija de los San Payo, aun cuando el tribunal y las leyes de aquel país autorizaran su divorcio, pues la iglesia no reconoce potestad a la autoridad civil para disolver el vínculo matrimonial aún entre cónyuges que *no estén bautizados*.

Si aconteció lo segundo el divorcio estaba bien formulado, aunque le faltaba, tratándose de católicos, la *licitud*, pues no estaba pronunciado por la autoridad eclesiástica, detalle que el bueno del cardenal Piñeira habría obtenido fácilmente de la corte romana, sin necesidad de anegar a su paciente en la desesperación.

Todo esto queda en *La garra* entre sombras, y por tanto el conflicto está amañado, y deja amplio campo a los cultos para que no participen de los entusiasmos de la galería, dejándoles en la duda de si el marquès de Montrove era un ignorante de sus deberes de católico, o un pillastre que se lanza a la bigamia no consultando más que a las excitaciones de su corazón o de su capricho.

La iglesia tiene establecidos muchos impedimentos respecto al matrimonio, unos para impedir su celebración y otros para anularlo una vez celebrado, aun cuando por regla general es (cuando le conviene) muy refractaria a la solución del vínculo, aunque fácilmente otorga la separación de cuerpos y domicilio.

La tragedia que se desarrolla en el caserón de los San Payo, causando la ruina moral de una mujer inocente y la muerte del irreflexivo marquès de Montrove, hubiérase con-

jurado muy fácilmente si el cardenal y el canónigo doctoral hubieran querido iniciar a sus queridos parientes en algunas de las triquiñuelas que existen dentro de la legislación eclesiástica para que el matrimonio anterior del marquès hubiera sido anulado solemnemente por la iglesia, corroborando la sentencia del tribunal civil norteamericano. Todo hubiera sido de que Santita San Payo se hubiera retirado unos días a un refugio respetable, fuera del contacto del marquès, hasta que hubiera llegado la sentencia libertadora de Roma.»

Amb això, ja ho veuen. La presentació escènica fou excel·lent i la representació de primera per tota la companyia, lo qual contribuí, i no poc, al bon èxit de *La Garra*.

Al «Tivoli» treballa el cèlebre Frégoli; no l'hem de descobrir als nostres lectors, per lo qual sols direm que ha tingut per part de nostre públic la mateixa bona acollida de sempre.

Al «Español» s'estrenà el vaudeville *Clara Tanpin*, que fou aplaudidíssim. A nosaltres ens sembla que ja ho havíem vist en italià i amb un altre nom, però això no vol dir res. La qüestió és riure i allí se i riu amb grasses rialles. La interpretació, com de costum en aquella casa, excel·lent, distingint-se dames i cavallers a les ordres de la Elena y de l'Alexandre Nolla, qui aviat serà Alexandre Magne.

Al «Cómico» més vaudeville. Allí s'estrenaren *Els amics de la dona*, que són amics de confiança. El públic rigué moltíssim i aplaudí com se mereixen als actors que allí treballen.

I s'ha acabat. Bona nit.

MATEU REI

Braus

Després de pagar molt serios, sis pessetes, que no perdonarem mai al senyor Alcalá, ni ens em perdonarem a nosaltres mateixos per desoir els prudents consells del ex i futur diputat senyor Serra i Constansó, qui ens deia anessim al sol, entràrem a les Sorres, que estaven plenes. La rodona està adornada amb formatge ratllat i sembla talment una plata d'arroç a la milanesa.

Entra més gent i, la veritat, ja som masses. Per fi, un tipo, amb berret de copa alta, que fa de president, treu el mocador i comencem.

S'obre la porta d'arrocegar i surten el *Gall* el *Gallet* i en Francesc Hostal, al qual no li diuen *Paco* com a en Cambó, sinó *Curro* que fa més fi.

Per la part de dalt surt el moro, *como no?* Aquest moro aviat semblarà aquell tipo dels Madgiars.

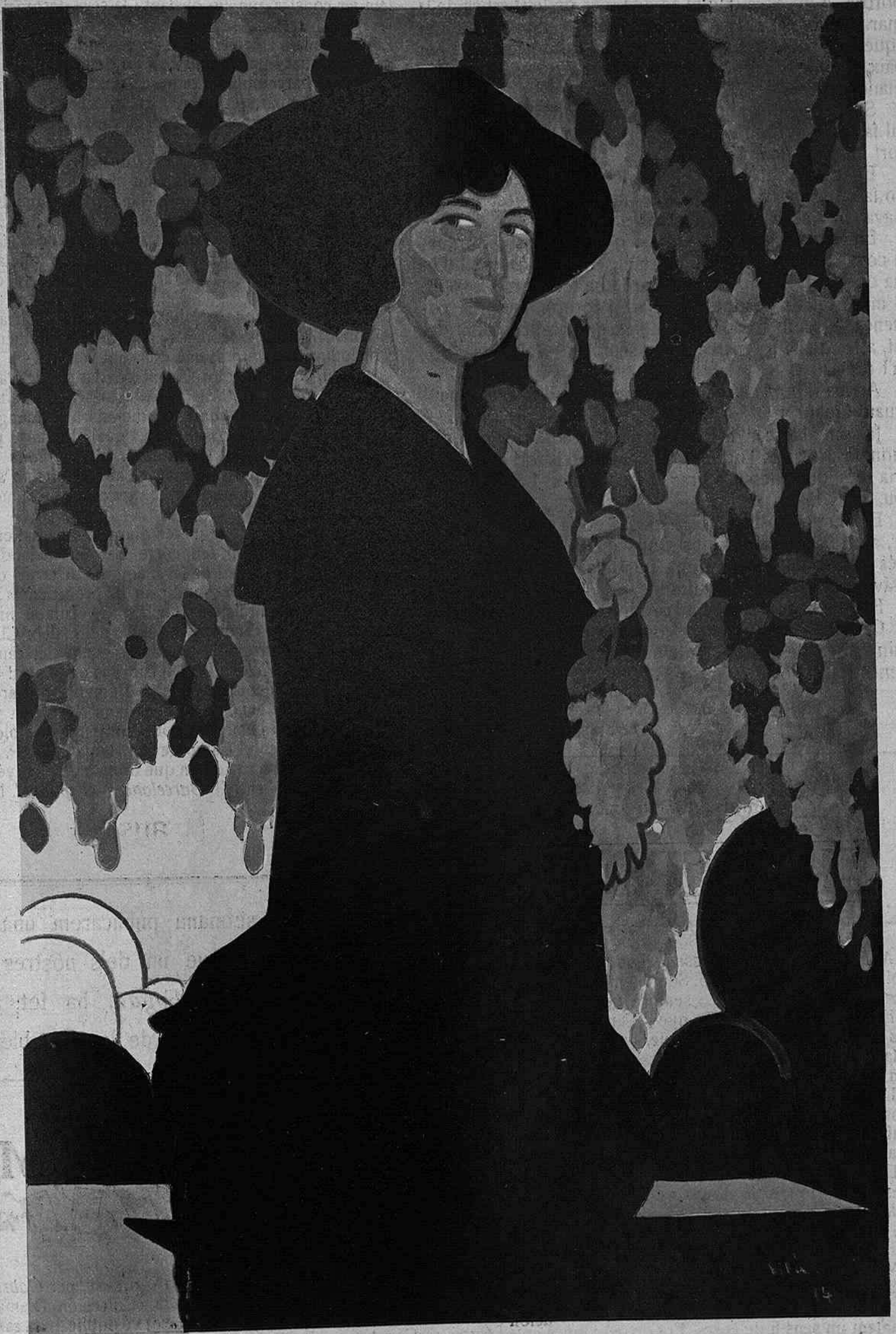
Surt el brau, el *Gall* obre'l capot i alça! allò sembla un sarao. Res, que a la gent no li agrada.

En canvi el *Gallet* fa un tregui, i demanin!... Tots els flamencs cridem:

—Mui! Mui! Mui!

Un Pí, picador, pica molt bé i la gent pica de mans. Surten a banderetejar, i un banderetejador, que's fa dir *Cucut*, ho fa tan malament com el difunt periòdic.

Després surt el *Gall*. I riguint-se'n de les altres menes, que quan el pollastre és bò no hi hà cap de tan sa-

LA BEN PLANTADA

(Ultim retrat obtingut pel fotògraf de la casa)

borosa. A mi és la que m'agrada més de les besties de la mar. Doncs sí, passis de totes menes, començant per aquell de passa brauet i acabant per naturals, ajudats per baix, molinets i lo que vulguin. Occeix com pot i ball manetes general.

Surt el segon i el *Gallet* se llueix molt; després l'Hostal fa un tregui molt adornat però deixa la bestia fora de sort i això ja no està bé.

En *Curro* i el *Gallet* agafen les banderetes i l'Hostal ho fa molt malament i el *Gallet* molt bé. Aquest torna a clavar bé i acaba el primer perfectament.

En *Pepet* agafa la crossa i se'n va a la bestia i braueja com li dona la gana entremig de les banyes. (Un dia que tingui temps us explicaré una teoria meva sobre el mèrit relatiu d'aquest torejar d'aprop). Després comença a semblar aquelles noies que acaben patint del pit, a les quals les mares diuen sempre:—Vaja, noia, posa't dreta.

Arriba l'hora suprema i, cavallers, adinyada! Guau! Guau! Guau!

Ja som al tercer. L'Hostal balla una cosa que se'n diu gaoneras. Deprés surten dos banderetejadors que valdria més que anessin a tirar goços a mar. I què dolents sou, minyons!...

En *Curro* Hostal amb la crossa no fa res de particular, amb l'espasa dona una punxada bona entran dret. Més passis de crossa, i una burxada en bon lloc, però atravessada perquè ell va fugir.

Ball-menetes i retorn a la rodona.

Quart... Mirin: El quart honrar pare i mare. No vulguin saber desgracies. Ademés, ja estic cansat. Tot lo demés fou dolent.

AIXELLETA

Al *F. C. Barcelona* li passa (valgui la frase) lo que a l'U. F. N. R. d'alegre recordació. Són els més bons, els més científics, els més nobles, però... sempre perden.

Fa dos anys consecutius que'l Campionat de Catalunya se'ls escapa de les mans sense que, a pesar de tota la bona voluntat dels jugadors i dels directors del Club blau-grana, puguin evitar-ho.

Lo succet diumenge passat a Terrassa, fou senzillament colossal. Guanyar l'*Espanyol* al *Barcelona* per 4 goals a zero significa un gran triomf pel Club blau-blanc i una derrota estranya pels barcelonistes.

El cronista, que no sent cap antipatia ni pels uns ni pels altres, sols atribueix la desgracia dels jugadors barcelonins al dia pesat i ensopit que feia. Efectivament, si recorda'l llegidor, diumenge sigué un dia apropòsit per a que a un li passessin desgracies i contrarietats a dojo.

Malament els *Gallos* a les Arenes, malament la qüestió balcànica ja que Grecia acordà no ficar-se en el bullit europeu, malament els preparatius per a les pròximes eleccions, malament un sens fi de coses. Era de raó, doncs, que'l *Barcelona*, a pesar de tota la seva brillant historia deportiva, quedés malament. Ja ho diuen els castellans: *hay dias de mala luna...*

No parlarem, doncs, detalladament del partit, car això ja ho han fet fa dies els nostres companys deportius. Sols sí vo-

lem fer constar que, no obstant i la seva desgracia, els davanters del *Barcelona* se portaren bé, encar que no tant com en López, Tormo i Armet del *Espanyol* que'ns demostraren una gran serenitat i un domini absolut de la pilota; que'ls mitjos i defenses barcelonins estigueren sumament fluixos i completament desamparat el pobre Brú que hagué d'aguantar tota l'escomesa espanyolista; estant, en canvi, bastant bé els mitjos i defenses espanyols i colossal en Gibert. En una paraula: fou un triomf del trio: Gibert (a) *Grapes*, Tiago Massana, Sampere, sustentàcols del Club blau-blanc, contra la santíssima trinitat: Amecha,—Peris,—Massana petit, puntals del Club blau-grana. Res, *la força dominant a la ciencia!*

Al *Barcelona* li toca, doncs, apurar el càlic hasta *las hélices* (que diria en Cullaré) i preparar-se de nou quietament per a veure si l'any que vé se surt al últim amb la seva, que bé s'ho mereixeria.

Respecte al *Espanyol* allà va la nostra encaixada. Si juga amb madrilenys i vascongats com va jugar diumenge amb els barcelonins, li augurem una esclatant victoria.

I prou, d'aquest color. Anem a parlar un xic d'altres coses.

El *Català O. C.* torna a bellugar-se. L'entrada de nous elements, el posa en bones condicions i diumenge passat al matí se *barallà* amb l'*Espanya*, el qual el guanyà per 4 goals a zero, dos d'ells molt discutibles. Els *catalans* diuen que estan satisfets d'aquest resultat. Es allò *el que no s'accontenta es porque no vol*. Dessitgem que siguin una mica més exigents una altra vegada.

Les coses de mar estigueren diumenge passat encalmades. Sols el R. C. Marítim, feu córrer els seus balandres per la Copa Wertheim (aquell de les màquines de cosir) que guanyà l'*Asphodel*, un balandre molt caio, de procedencia monàrquica, que tripula l'indispensable Espiell. També hi hagueren unes regatetes de canots pels neòfits del mateix Club que, al revés de lo que un podia pensar-se, guanyà el canot *Desengany* i perdé el *Victoria!!!* Oh, capricis de la sort!

En quan als xicots del *Atletic*, diumenge tornaren a córrer pel Passeig de Gracia, i finalment, com si fós una prometença, també al matí jugaren el consabut partit de Polo els nostres aristòcrates en el Camp de càn Rabia (a) R. P. J. C....

A darrera hora ens diuen que diumenge que vé hi haurà un partit-revenja entre'l *Barcelona* i l'*Espanyol*. No hi faltarem, carai!

HIP

La vinent setmana publicarem una sensacional informació que un dels nostres redactors, *El caballero Fugaz*, ha fet amb el contractista de l'asfaltat de les Rambles.

LOS AMIGOS, LOS AMANTES Y LA MUERTE, per *Gabriel Miró*. —Es el tomo 120 de l'acreditada «Colección Diamante», biblioteca popular que amb tant èxit vé publicant la casa López. Consten en el volum a prop d'una dotzena de contes originals del autor de *La novela de mi amigo* i en tots ells s'hi descobreix al valent pensador i al notable estilista. Tots aquells que están al corrent del moviment literari modern espanyol i hagin saborejat algunes línies d'en *Gabriel Miró*, podran jut-

jar si val o no la pena de llegir-se aquest tomet que honra avui la esmentada «Colección Diamante».

La presentació del llibre és elegant i convida a fullejar-lo; i un cop començada la lectura ningú resisteix la tentació de empassar-se'l d'una tirada.

EVOLUCIÓN PROLETARIA, per *Anselm Lorenzo*.—La Casa editorial «Publicaciones de la Escuela Moderna» acaba d'editar aquest llibre, obra pòstuma del celebrat autor de *El Proletariado Militante*, Anselm Lorenzo, el més il·lustre dels propagandistes de l'Acracia, a Espanya.

En aquesta obra, en Lorenzo, qui en el moviment revolucionari del proletariat fou unes vegades actor, altres testimoni, arrancant de la fundació de «La Internacional», el famós esclat obrer que va commoure al món enter, exposa, raona i comenta amb la seva privilegiada intel·ligència els principis de aquell programa que pretenia posar la redempció en les mans del obrer, allunyant-lo de tot quant pogués desviar-lo del bon camí.

Evolución proletaria constitueix, sens dubte, un llibre de consulta per al sociòleg, per al polemista i per al obrer.

MEDITERRÀNIA.—Havem rebut el primer número d'aquesta revista d'arts i lletres, a la qual retornem l'amable salutació. Inserta curiosos gravats i el seu text interessant va avalorat per acreditades firmes.

ORTOPEDIA.—Revista mèdica mensual. Tenim a la vista el número 9, corresponent a desembre, en el qual s'hi donen les bases d'un concurs per a premiar un tema d'ortopedia.

DEL AMOR CONYUGAL.—*Deberes de los esposos, por el barón de Holbach*.—Un llibre que constitueix un veritable tractat de psicologia matrimonial; les seves pàgines tanquen una infinitat de bellíssims i enlairats pensaments que són en la

seva essència la base de la moral universal proclamada, fa més de cent anys, pel baró d'Holbach.

Es d'aquelles obres a les quals els temps ni les modes filosòfiques no perjudica per res, com una flor que conservés el seu perfum a través dels segles i dels embats de la naturalesa.

La presentació del tomet és elegant i fa honor els tallers tipogràfics de la casa López.

ROSER DE TOT L'ANY, per *M. Jacinto Verdaguer*.—Volum XIII de l'edició popular d'obres completes del gran poeta de Catalunya. Aquesta obra és com un poema dedicat a les estacions, (estacions místiques) de l'any; són cants als mesos; notes diàries plenes d'exaltament religiós i de fervor místic. Una de les produccions més característiques d'en Verdaguer, i no cal dir una de les més sinceres, perquè aquesta qualitat resplandia en tots els seus versos. Lo que sí es pot assegurar, que és un dels volums més nutritius i serà un dels més sol·licitats de la col·lecció.

CAMINANT PEL FANG, per *Licini Roldán*.—Consten en el fascicle publicat amb aquest títol, tres quadros-articles que semblen més aviat esboços de noveleta que obra definitiva. Demuestra en ells, el senyor Roldán, envejables condicions per al conreu d'aqueix difícil gènere literari. Fa la presentació el senyor Serrano Victori amb un ben escrit pròleg i uns versos.

FAULES, per *Felip Jacinto Sala*.—Es el fascicle 96 de la «Lectura Popular» (Biblioteca d'Autors Catalans). Les faules són inèdites i dignes de la nomenada del seu autor, que fou un especialista en el gènere.

REALIDAD.—Amb aquest títol s'anuncia una revista d'estudis socials, polítics, filosòfics i d'art.

SEPT SCIENCIES

—Burgès! No t'acaronarà mai la Lluna...
—No't molestis més, té un duro, troç d'alma azul!

TÓRTOLA VALENCIA

Visca la llibertat!

A Barcelona no hi hà motiu de queixar-se per falta de llibertat, perque tot-hom la té absoluta per molestar al pròxim.

No n'hi havia prou amb els autos que t'atropellen al mig del carrer, amb les taules de cafè que no't deixen transitar per les aceres, amb els venedors de porqueries que t'empaiten per tot arreu i amb les mil i altres tantes molesties amb que't topes a cada pas, que'ls botiguers ara s'han empescat un sistema nou per a esclafar-te la cara.

Abans no més posaven la vela lo suficient baixa per a tirar-te el berret per terra. Després ja van posar-la a mida per a que't senyalessis el front. Ara s'han inventat uns fils-ferros que retenen la punta de la vela quieta amb un ganxo fixat a l'acera, i com que allò és tan prim i justament al mig del pas, hi passes entre dos llustres i et trobes amb els nassos

partidos por gala en dos.

Ens guardarem com d'escaldar-nos de dirigir les nostres queixes a cap mena d'autoritats. Preferim dirigir-nos al públic recomanant que allà on trobi una tauleta destorbant el pas, la volqui; allà on vegi una vela més baixa de lo que permetin les ordenances municipals, la reventi; on trobi un fil-ferro menaçador, que'l talli; i allà on vegi un municipal, per urbà que sigui, que se li rigui als nassos.

Si tot això no'ns ho arreglem els ciutadans rasons, no s'hi posarà pas mai remei.

SILVESTRE ROQUEROL

El misatge a França que estan preparant tots els nostres homes d'art, de ciencia i de política, ha recullit una altra firma. Aquesta firma és la del senyor Oller, l'antic autor de *La Papellona*.

—Escolti, senyor Oller,—li va dir un dels nostres més talentosos periodistes—¿voldria firmar aquest misatge a França?

—Ja ho crec! Jo soc llatí, jo tot lo llatí ho poso per damunt de tot.

El senyor Oller comença a llegir el manifest. Se posa serio, molt serio. Després se treu els lentes i més serio encara, amb entonada vèu, diu:

—Bé, molt bé, però aquest misatge està escrit amb les normes i jo, jo no puc firmar un escrit amb íes llatines.

El nostre periodista mira estranyat an aquell gran llatí, que no transigeix amb les íes llatines.

—I no podríem trobar una fòrmula?

—Aquesta. Jo firmo: Narcís Oller y Moragas. ¿Comprèn? Oller y Moragas. Amb y grega. Si se'm respecta la y firmo.

—Serà respectada.

Així en el misatge hi haurà una y grega que trençarà les normes i que no serà pas una errada. El senyor Oller no vol ésser traïdor als seus companys de revolta ortogràfica. El senyor Oller s'estima la França però s'estima més les íes gregues.

Per milèssima vegada ha tornat l'Ajuntament a ocupar-se del «dificilíssim» problema de la circulació de les cabres.

Però aquest cop—ja era hora!—sembla que la cosa va de veres.

En la sessió de l'altre dijous, després de discutir-se llargament, tontament i inútilment l'assumpte, el regidor senyor Martorell va tenir una idea esupendament lluminosa.

—La qual idea consisteix en demanar a les autoritats de l'illa de Malta dades i notícies respecte a com i de quina manera varen resoldre allà la qüestió de les cabres seves.

La proposició ens sembla senzillament admirable.

I d'un sentit pràctic portentós.

I, sobre tot, d'efectes rapidíssims.

No obstant, nosaltres, a l'objecte d'augmentar la seva eficacia, hi introduiríem una petita modificació:

En lloc de demanar a Malta els antecedents a que hem fet referencia, ¿per què no s'hi envia una comissió de sis o vuit concejals, acompanyada de dos municipals de cavall i uns quants empleats de secretaría?

Si, a més d'això, es podia aconseguir que la comissió, al dirigir-se a l'illa anglesa, hi anés escoltada pel *Pelayo* o per qualsevol altre barco de guerra, ¡quin honor per a la comissió, per Barcelona i per les cabres!...

Una altra amenitat informativa del diari de les consabudes *señoritas*.

Figura en un telegrama d'Algeciras, publicat el dissabte a la tarde i fetxat aquell mateix dia a les 10.

«Ha vuelto a empezar en Gibraltar el acumulamiento de grandes cantidades de carbón.

»En los días que van de mes han sido desembarcadas cerca de veinte toneladas.»

Eh?... Deu fer horror aquella immensitat de carbó...
 Prop de *vingt* tonelades!... Calculin!...
 Es el que gasta en un vespre una castanyera per a escalfar la seva torradora.
 No és estrany que per a desembarcar-lo s'hagin necessitat quatre o cinc dies.
 Lo que no podem comprendre és on dimontri deuen ficar-lo, a Gibraltar, tan estupendo *acumulamiento*.
 Prop de *vingt* tonelades!...

Si hem de creure lo que afirma una revista econòmica, a Barcelona tenim pa assegurat, sense alteració en els actuals preus, fins al mes d'abril.
 I després?...

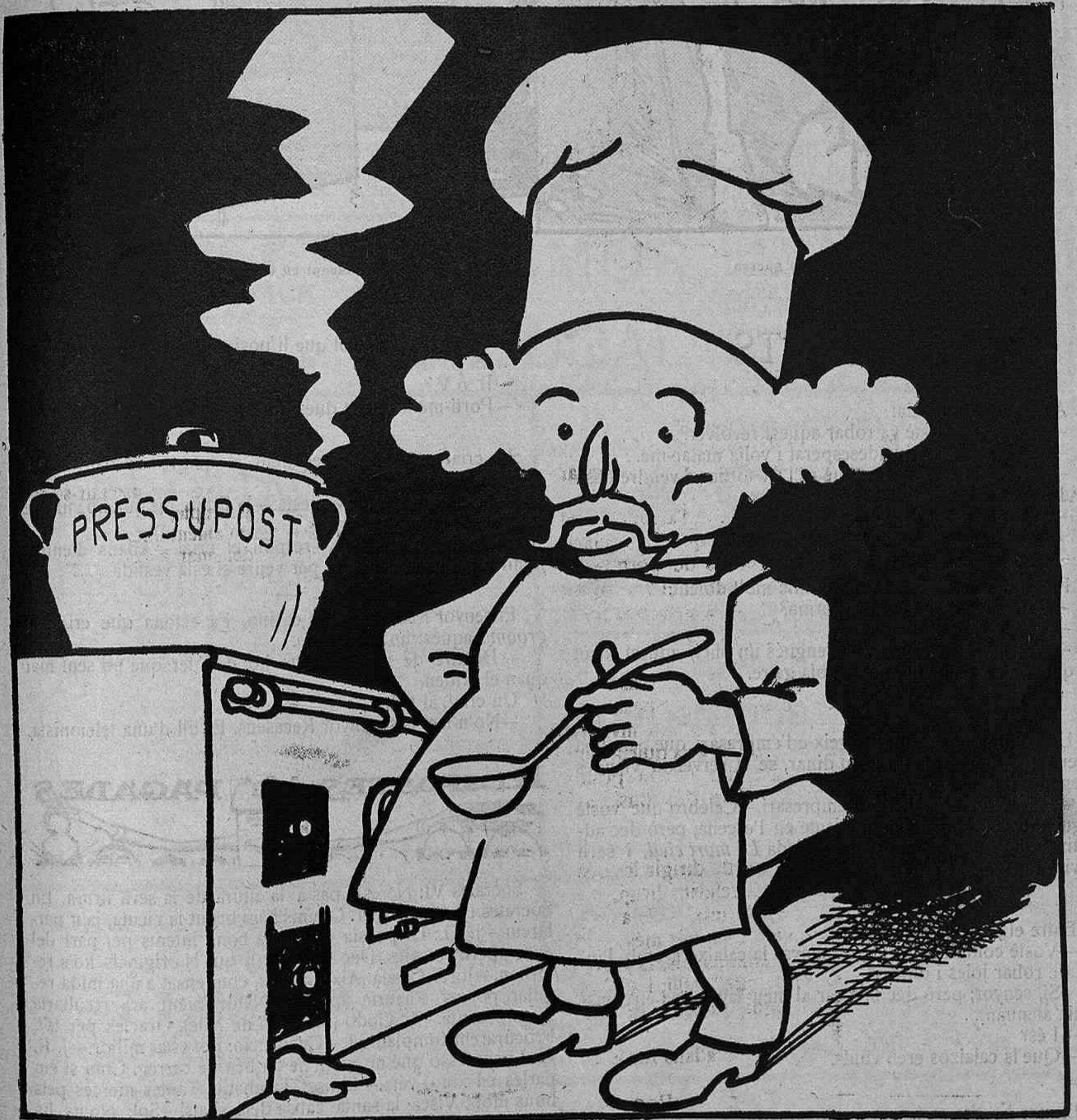
Després, segons la propia revista, per a que els barcelonins poguem seguir menjant pa al preu ordinari, serà precis que'l Govern hi posi el coll, sacrificant uns quants milions de la caixa nacional.

Tot serà que'l Govern vulgui donar-los aquests milions. Perque a Madrid, ja se sab, hi hà diners pel Rif, hi hà diners per l'esquadra, hi hà diners per tot.

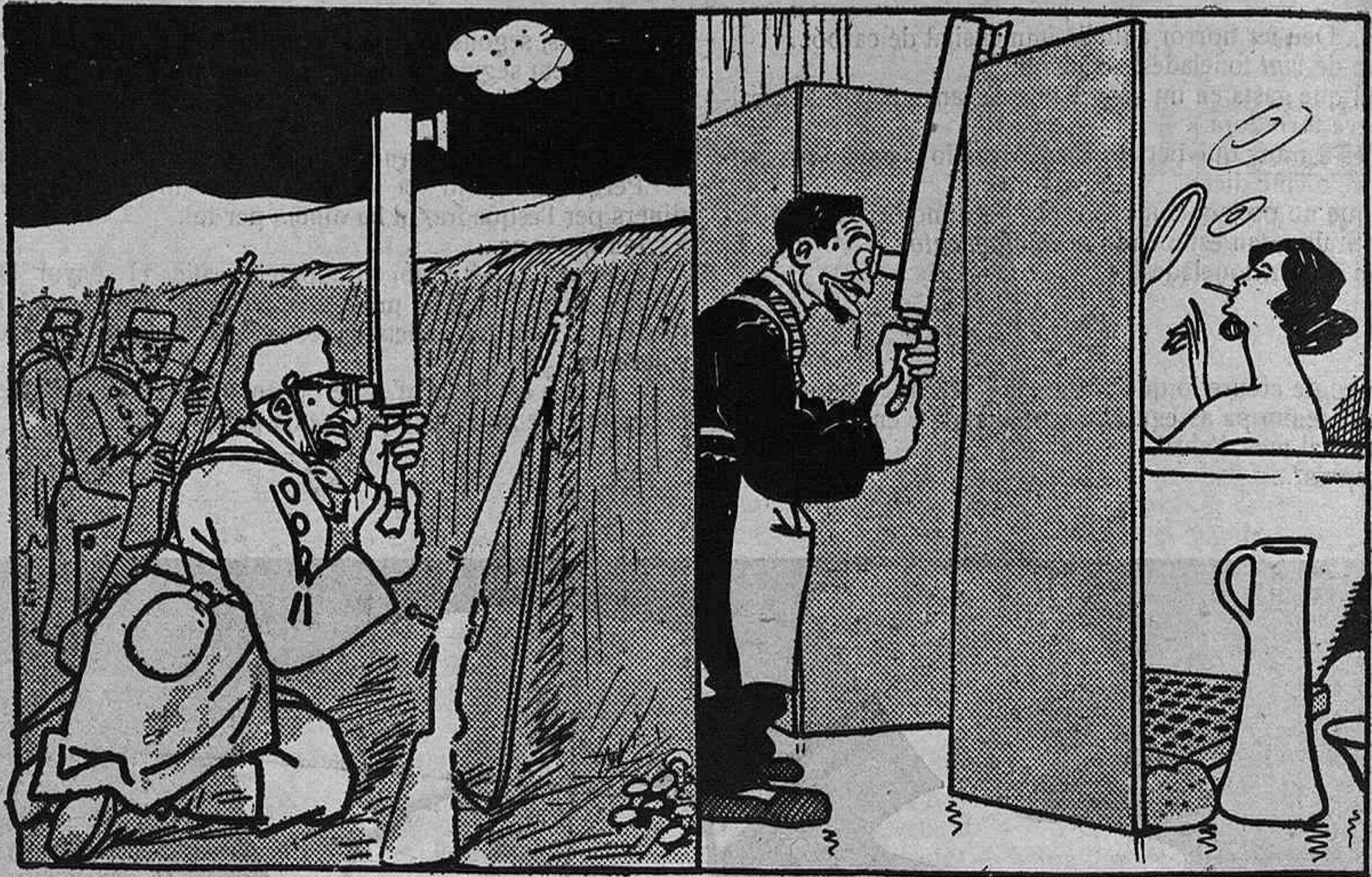
Però, per pa...

Veiam si, quan arribi el moment crític, el senyor Dato, en lloc de resoldre el problema, facilitant-nos els milions que faltin, farà una rialleta de les seves i ens dirà, per a consolar-nos:

—Per pa es queixen?... Però, senyors meus, ¿quina és ja la persona de bon gust, que menja pa, avui dia?...

En Dato.—Tots se queixen? Tots se queixen... No's queixen pas els meus hostes; ni un governador tant sols.

El periscopi en la guerra

El periscopi en la pau (Lladre!)

ACUDITS

Al Palau de Justicia:

—Es dir que vostè va robar aquest revólver?...

—Sí, senyor... Estava desesperat i volia matar-me.

—Ah, sí?... I doncs ¿per què se'l va tornar a vendre deseguida?

—Perque volia comprar les bales.

Preguntaven al germà d'un còmic molt dolent:

— I doncs. ¿Qué fa el teu germà?

— «El ferrer de tall».

— Vaja!... Ja era hora que prenguéss un ofici, aquest xicot perque, de fer comedia, no'n sabia gaire.

Un còmic de pacatilla exigeix a l'empresari que, en una escena que representa un gran dinar, se li serveixin viandes i begudes de debò.

—Perfectament,—li diu l'empresari.—Celebro que vostè tingui aquests rampells de realisme en l'escena; però dec advertir-li que per a demà està anunciada *La mort civil*, i se li servirà estrignina veritable.

Entre el jutge i el lladregot:

—Vostè confessa que va despanyar la calaixera amb l'intent de robar joies i diners?

—Sí, senyor; però dec invocar al meu favor una circumstancia atenuant...

—I és?

—Que'ls calaixos eren buids.

En una sombrereria:

El barretaire, després que'l client s'ha quedat amb un *hongo*, exclama amablement:

—Quines inicials vol que li posi a l'interior?

—M. B.

—B. o V.?

—Porti-me-les totes dues, que veuré la que més m'agradi.

El criat entra indiscretament al quarto de bany de la senyora.

—I ara!...—exclama aquesta.—Ja li tinc dit que no vui que entri sense demanar permís.

—No tingui cuidado,—respòn el criat.—Abans d'entrar ja miro pel forat del pany per veure si està vestida.

El senyor Recasens és al casino. Fa estona que crida al *groom* i aquest no li contesta.

—Diantre de xicot!... Què ho deu fer que no sent mai quan el criden.

Un criat, al tanto:

—No'n faci cas, senyor Recasens. Es fill d'una telefonista.

Sòcrates VI: No està pas a la altura de la seva firma. En Sòcrates era més auster. Quan s'hagi begut la cicuta, ja'n parlarem.—J. G.: La poesia demostra bons intents per part del autor, però res més. Dec recordar-li que'ls originals no's retornen.—Jordi Català: Això mateix, condensat a una mida regular, pot-ser s'hauria aprofitat. Naturalment, ara resultaria estemporania.—F. Godo (Santiago de Xile): Gracies per tot. Procurarem complaure'l.—Cucurutxo: Pot estar millor.—J. R. A.: Li confesso que no me n'he fet ben bé càrreg. Com si em parlés en xino, vaja.—Lluïset Tambalik: Tantes mercès pels bons mots. Visca la santa causa dels aliats!—Sol: No'ns ha convençut del tot.—Jac G. . . 1.º: El jeroglífic no'ns serveix.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

ACTUALIDADBERTA DE SUTTNER

¡ABAJO LAS ARMAS!

Obra laureada con el PREMIO NOBEL

Un tomo

UNA peseta

OBRA NUEVAFELIPE TRIGO

CRISIS DE LA CIVILIZACIÓN

(LA GUERRA EUROPEA)

Un tomo

Ptas. 3'50

OBRA NUEVAMIGUEL DE UNAMUNO

❖ NIEBLA ❖

NOVELA

Un tomo

Ptas. 3'50

EDUARDO MARQUINA **LAS FLORES DE ARAGÓN** Un tomo: Ptas. 3'50

:: :: NOVEDAD :: ::BARÓN DE HOLBACH

Un tomo

UNA peseta

DEL AMOR CONYUGAL

LOS ESPOSOS EN LA VIDA

PRIVADA :: SUS DEBERES

SUS PLACERES LEGÍTIMOS

D'ACTUALITAT

LA CATALOGNE ET LES GERMANOPHILES

(Catalunya i els germanòfils)

PER MARIUS ANDRÉ

TEXT FRANCÈS I TRADUCCIÓ CATALANA

Un tomo

UNA pesseta

M. LINARES RIVAS

LA GARRA

Un tomo

Ptas. 3

COLECCIÓN DIAMANTETomo 120GABRIEL MIRÓ

LOS AMIGOS LOS AMANTES Y LA MUERTE

Un tomo

0'50 pesetas

El dia 13 quasi és segur
que's posarà a la venda el

: GLOSARI :

d'en XARAU

AVIAT

GRAMÁTICA DE LA LLENGUA CATALANA

PER A. ROVIRA I VIRGILI

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

El senyor Esteve.— Què fan aquests badocs?
El moço.— Miri... Bada... llar.